



**Til:** Rådgivende utvalg  
**Fra:** NIM  
**Tid:** 5. juni 2024 kl.10-12  
**Emne:** Referat

**Dato:** 12.06.2024 **utkast til godkjenning**  
**Type:** RU-møte 2/2024  
**Saksnr.:** 2024/2

## Referat fra møte i NIMs rådgivende utvalg - 05. juni 2024

Deltakere fysisk: Sivilombudet, LDO, Barneombudet, Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO), Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS), Eirik Larsen, Wenche Malmedal.

Deltakere digitalt: kontorsjef Birgitte Bøgh-Olsen

Fra NIM: Direktør Adele Mestad, avdelingsleder Kristin Høgdahl, rådgiver Hannah Brænden, praktikanter Isa Shillington og Emma Goodwin (referent).

Forfall: Den norske Helsingforskomiteen/NGO-forum, Amnesty International Norge, Advokatforenings MR-utvalg, Frode Elgesem, Siri Gloppen, Anne Hellum, Ervin Kohn, Dana Manouchehri.

### 1. Velkommen og orienteringer

Direktøren ønsket velkommen og oppdaterte om NIMs arbeid siden sist, samt planer fremover.

### 2. EMDs avgjørelser i tre klimasøksmål og retten til privatliv

*Presentasjon v/ Hannah Brænden, rådgiver i NIM*

Tirsdag 9. april kom storkammeret i Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) med sine avgjørelser i tre klimasøksmål. For første gang har EMD konkludert med at en stat kan bli dømt for brudd på retten til privatliv etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) dersom myndighetene ikke gjør nok for å beskytte mot klimaendringene. Avgjørelsene ble kort presentert.

NIM inviterte RU-medlemmene til å gi innspill og diskutere hva disse avgjørelsene betyr for Norge.

Representanter i utvalget diskuterte hvor stor legitimitet de over-nasjonale domstolene har, og sammenligner situasjonen med barnevernsfeltet. Det er bred enighet blant medlemmene at det er nyttig at NIM går ut offentlig og forklarer betydningen av klimadommene.

Flere av RU-medlemmene påpeker at det vil være nyttig å være i jevnlig dialog med NIM om hvordan dommene kan vurderes og tolkes i nasjonal kontekst, samt hvordan ivareta at Norge forholder seg til klimarelaterte forpliktelser.

Ppt-presentasjon tilgjengelig på forespørsel.

### **3. Internasjonal rapportering, hva skjer 2024-2025?**

*Presentasjon v/ Kristin Høgdahl, avdelingsleder NIM*

Skyggerapporteringer til internasjonale overvåkingsmekanismer, både i FN-systemet og Europarådet, er en viktig oppgave for NIM. De skaper også en felles arena for samtaler om menneskerettslige utfordringer – både mellom NIM, ombudene og de frivillige organisasjonene, men også med staten. NIM presenterte aktuelle rapporteringer til FN, herunder UPR, CRC, CED og CERD, og endret ansvarsfordeling blant departementene.

Flere av organisasjonene har i noen sammenhenger brukt internasjonale anbefalinger i sitt arbeid. Utover traktatorganene nevnes også spesialrapportører og -mekanismer som Kvinnekommisjonen, EMRIP og ECRI. Det påpekes at det er viktig å ha oversikt over når og hvordan det kan rapporteres til de ulike komiteene.

Flere av representantene påpeker at selv om internasjonale konvensjoner og anbefalinger er viktige i deres arbeid, har de erfart at internasjonal rapportering ikke er så effektivt for å oppnå endring. De savner gehør fra staten, eksempelvis vedrørende CRDP og Barnekonvensjonen. Det fremheves hvor viktig det er at NIM og andre aktører fra det sivile samfunn bidrar til at internasjonale anbefalinger følges opp tilpasset nasjonal kontekst. Særlig i de tilfellene der det er store gap mellom myndigheter og anbefalinger

Retningslinjer for statens oppfølging av internasjonale anbefalinger kan vurderes av [arbeidsgruppen for oppfølging av FNs anbefalinger](#).

NIMs oppdaterte oversikt internasjonal rapportering sendes til RU.

### **4. Aktuelle saker v/ alle (20 min)**

NIM ba utvalget orientere om deres arbeid med dagsaktuelle saker som berører menneskerettighetene.

LDO: Transpersoners rettigheter (internasjonalt og nasjonalt): ser på hvordan tilnærming som er forholdsmessig når det er ulike interesser involvert. Negativ sosial kontroll og CRPD er på agendaen.

Wenche Malmedal: Eldre personers rettigheter og et manglende voksenvern for sårbare voksne: har et særlig fokus på opphold på sykehjem og lovbrudd i denne sektoren.

Barneombudet: Mina Gerhardsen starter som nytt Barneombud i august. Barneombudet venter på nasjonale tilsynsrapporter angående NAV og habiliteringstilbud i kommunale barneboliger.

FFO: Inkorporering av CRDP, og universell utforming, er deres hovedsaker for tiden. Søker midler til koordinering av rapport til CRPD.

Sivilombudet: Utreder soningsforhold i fengsel og hvilke (forebyggende) tiltak som kan bidra til å bedre situasjonen for innsatte. Sivilombudet orienterer om de mest relevante MR-sakene de står i per i dag og diskusjonen rundt disse.

NOAS: Mads H. Almaas er ny generalsekretær. NOAS følger opp endringer i lov og praksis som legger press på flyktningkonvensjonen, herunder hvordan retten til å søke asyl og rettshjelp påvirkes. EU-pakten er vedtatt, og det er bekymring knyttet til mer internering av asylsøkere inkludert mindreårige barn, retten til å søke asyl og retten til rettshjelp. NOAS ønsker en gjennomgang av rettsprosesser, og har blant annet reagert på korte høringsfrister på regelendringer som angår flyktninger og asylsøkere, som fører til forhastede regelendringer som er inngripende for mange.

Eirik Larsen: Informerte om EMRIPs landbesøk til Norge, rapport ventes til høsten. Sametinget behandler NIMs årsmelding i juni. Andre saker nevnt var samisk strategiplan for funksjonsnedsatte og bekymring for samiske asylsøkere (samer med russisk statsborgerskap).